

Rued Langgaard: Symfoni nr. 4 "Løvfald" (BVN 124)

Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen

Kilder og kritisk beretning

Kilder

- A. Partitur. Afskrift med RLs rettelser og tilføjelser**
- B. Partiturrenskrift. Autograf**
- C. Orkesterstemmer benyttet 1917-1973**
- D. Notater fra RL til Launy Grøndahl**
- E. Partiturfragment (skriftprøve t. 1-12)**

A. Partitur. Afskrift med RLs rettelser og tilføjelser

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 14,1. Afskrift [v/Karl Lahn]. Blæk; tilføjelser og rettelser med blæk, farvestift, blyant og kuglepen i autograf og fremmed hånd.

Titel (delvis i autograf): "*Lövfald*" / [overstreget: (*Herbstpfade*)] / [overstreget: *Stemmingsbilleder.*] / *Symfoni N° 4 i een Sats / for* / [overstreget: *mindre*] *Orkester / af / Rued Langgaard. / Partitur. / (Partituret renskrevet af Kammermusiker Lahn, Karlsruhe / Stemmematerialet hos Rued Langgaard)*

Overskrifttitel (autograf): "*Løvfald*". / *Symfoni N° 4.*

Bindtitel (mærkat, autograf): *Rued Langgaard / Løvfald. / Symfoni N° 4. / Partitur, Juli 1916*

Datering på første nodeside (autograf): *Komponeret 1916. (12, 13, 16, 17 Marts)*. Signeret og dateret til slut (s. 91): *Rued Langgaard. (d. 24 Juli 1916. Tyringe)*

46 blade, 33,6 × 26,6 cm; 92 beskrevne sider, pagineret: (titelside), 2-92, (s. 92 blank). Indbundet i gråt helshirtingsbind (forsats bevaret, bagsats mangler).

Papirtype: C.A. *KLEMM* (22 systemer)

På side 2 har RL noteret opførelser frem til 1930 samt gentaget titlen og satsoverskrifterne (hvoraf de fleste senere er ændret inde i partituret). På forsats og s. 92 er indklæbet koncertprogrammer fra 1917, 1918 og 1921 (fragment). Slutdatoen er muligvis fejlagtig, idet kilde **B** er dateret 25. juli; i begge tilfælde er der dog tale om efterdateringer, som er tilføjet 10-20 år senere.

Kommentar.

Afskriften er udført af trompetisten Karl Lahn, Karlsruhe, efter det reviderede autografpartitur (**B**).

Udfærdigelsesåret for manuskriptet kendes ikke eksakt, men indicier peger på tidsrummet mellem 1922 og senest primo 1925. Partituret har været anvendt som direktionpartitur ved samtlige opførelser 1930-1973 og er i betydelig grad præget af tilføjelser og rettelser, som dels er foretaget af komponisten, dels skyldes en række kapelmestre og senest bl.a. organist Finn Reiff, der redigerede førsteudgaven af symfonien (Samfundet til Udgivelse af Dansk Musik, 3. serie nr. 187. Dan Fog Musikforlag. København 1973 [udkom 1974]). Markeringer og bemærkninger som "høres ikke" og "støj" må hidrøre fra indspilningen af værket i august 1973 med John Frandsen og Radiosymfoniorkestret. Ud over John Frandsen har manuskriptet været benyttet af dirigenterne Emil Reesen (1930), Launy Grøndahl (1939, 1940, 1950, 1952) og Ernst Hye-Knudsen (1959) til transmission og koncert med Radiosymfoniorkestret, samt af Alf Sjøen (radioproduktion 1969 med Aalborg Byorkester). Grøndahls og Frandsens håndskrift kan identificeres og ses overalt i partituret; mindst syv forskellige skrivedeskaber kan alene henføres til Grøndahl. Manuskriptet rummer dog

ikke den samlede sum af notater; der har også stedvis været brugt viskelæder for at fjerne angivelser, som har været uaktuelle i en given situation. RLs egenhændige korrektioner i kilden skal således findes imellem et virvar af informationer, hvoraf hovedparten er kommet til, efter at komponisten sidst har haft manuskriptet i hænde. Når man ser bort fra nogle få tidlige tilføjelser med blæk, blyant og blå farvestift, stammer RLs revisioner efter alt at dømme fra to revisionsomgange, 1936 og 1950.

I 1936 skulle symfonien være "omarbejdet", hvis man skal tro programnoten fra torsdagskoncert-opførelsen 22.2.1940. Kilderne viser dog, at der kun kan have været tale om relativt små ændringer. Tilføjelser med blæk, væsentligst af titlerne over symfoniens afsnit og af klaverstemmen, passer skriftmæssigt med årstallet 1936. Brugen af en grumset-rød farvestift samt enkelte udraderinger hidrører antagelig fra den samme gennemgang af partituret, der rimeligvis er foretaget umiddelbart før RL i oktober 1936 genindsendte manuskriptet som programforslag til Statsradiofonien (den første radioopførelse havde fundet sted i 1930).

Der blev planlagt en radioopførelse 3.8.1938 (som dog blev aflyst), og forud herfor indleverede RL også stemmematerialet (C). Alt tyder på, at partitur og stemmer herefter blev opbevaret i Statsradiofoniens nodearkiv som "lån" indtil midten af 1960'erne, hvor det blev udleveret til Constance Langgaard, som lod det deponere på Det Kongelige Bibliotek. Komponisten flyttede til Ribe i 1940, men fik dog partiturskriften at se endnu én gang. Foranlediget af en forestående radioopførelse 13.12.1950 sendte Launy Grøndahl nemlig 7.11. samme år partituret til RL og bad ham indføre "nøje overvejede Metronomangivelser overalt" samt give ham "gode Dessiner" i partituret (if. brev i Det Kongelige Bibliotek, Utilg. 554,6). Resultatet af denne opfordring ses i manuskriptet i form af korrektioner og indføjede kommentarer foretaget med kuglepen, mere eller mindre specifikt henvendt til Grøndahl i den aktuelle anledning. Kuglepenen suppleres på de første par nodesider af en øjensynlig samtidig anvendt orangerød farvestift. Denne kombination ses tydeligt længere fremme i kilden (s. 60-63, 70 og 72). Til slut i manuskriptet forekommer RLs sene håndskrift med en farvestift i en noget divergerende nuance. Både i 1936 og i 1950 har RL utvivlsomt søgt at markere sine korrektioner tydeligt i manuskriptet, således at fx en nodeskriver kunne se, hvad og hvor der efterfølgende skulle rettes i stemmerne. I forbindelse med nogle af kuglepensrettelserne har RL endog vedføjet sin signatur for at tilkendegive rettelsens autenticitet. Men siden 1950 er der af tredjemand indføjet utallige notater i kilden med vidt forskellig hensigt. I et vist omfang har efterfølgerne anvendt samme slags skriveredskaber som RL, herunder såvel rød farvestift som kuglepen. Hvad disse skriveredskaber angår, er det dog muligt at udskille RLs bidrag med enten sikkerhed eller stor sandsynlighed.

Vanskeligere er det at vurdere autenticiteten af en del blyantsudstregninger og -tilføjelser, hvoraf nogle er musikalsk meget signifikante. En enlig blyantsrettelse i RLs håndskrift, som den så ud i begyndelsen af 1930'erne, kan konstateres, men der er ikke noget overbevisende tegn på, at RL på et senere tidspunkt har anvendt blyant i manuskriptet. Derimod har Grøndahl og Frandsen ivrigt brugt blyant, og dertil kommer strøg og visse bueændringer i strygerne, tilføjet med ubekendt hånd, samt notater og overstregninger, der er kommet til i forbindelse med udgivelse og indspilning i de første år af 1970'erne. Blandt indicierne for, at blyanttilføjelserne er kommet til efter RLs tid, tæller også, at væsentlige blyantsrettelser i partituret ikke synes overført til stemmerne (C) før disse i 1970 blev gennemrettet med henblik på udgivelse. Tre metronomtal indføjet med blyant med en skrift, som kunne ligne komponistens, må følgelig betragtes som tvivlsomme, ikke mindst fordi RL i 1950 generelt har anvendt kuglepen ved indføjelsen af metronomtal (de tre metronomtal med blyant er nævnt i noter nedenfor, jfr. t. 107, 602, 656).

Langgaards korrektioner i partituret omfatter to korte spring: mellem t. 290 og 291 er 2 takter udeladt, mellem t. 420 og 421 er 1 takt (generalpause) udeladt. Mellem t. 167 og 168 findes 12 overstregede takter, som må være kommet med i partituret, fordi afskriveren har overset springet i forlægget (**B**). Der er således tale om et spring, som reelt går tilbage til hovedrevisionen af værket, som fandt sted i 1920. Blandt rettelsene fra 1950 er ændring af næsten alle overskrifter i manuskriptet:

- t. 1 *Skovbrus* blev ændret til *Fortvivlet Skovbrus*
- t. 83 *Opklarende Vejr* blev ændret til *Solstreif*
- t. 217 *Tordenbyger* blev ændret til *Torden*
- t. 317 *Vindstød* blev ændret til *Høstligt!*
- t. 372 *Hvile* blev ændret til *Træt*
- t. 396 *Stormnat* blev ændret til *Fortvivlelse*
- t. 644 *Søndag Morgen* blev ændret til *Søndag-Morgen-Klokkerne*
- t. 656 *Forbi!* (uændret)

B. Partiturrenskrift. Autograf

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 14,2. Autograf. Renskrift med blæk (få tilføjelser og rettelser med blæk, blyant og farvestift).

Titelblad mangler. Overskrifttitel: "*Løvfald*" ("*Herbstpfade*") / *Symfoni (Nr. 4) Autograf. (1916)* / (overstreget tidligere titel: *November*)

Bindtitel (mærkat): *Rued Langgaard: / Løvfald, / Symfoni N° 4./ Partitur. / 1916.*

Dateret (s. 1): *Komponeret Marts 1916. Instrumenteret Juli 1916 Tyringe Kur.*

Dateret og signeret til slut (s. 114): *Tyringe Kur. 25 Juli 1916. Rud Langgaard. De sidste Takter omkomp. 1920.*

45 blade, 34,8 × 26,5 cm; 90 beskrevne sider, pagineret: 1-30, (1 upag. blad), 35-46, (2 upag. blade), 73-94, (1 upag. blad), 97-114. Efter RLs tid er flg. paginering tilføjet for neden på siderne: 1-30, (31-32 oversprunget), 33-92. Indbundet i blågråt helshirtingsbind (forsats mangler, bagsats bevaret).

Papirtyper: *B. & H. Nr. 13. A. / 7.14.* (22 systemer): blad 1-22, 25-35, 37-43; *B. & H. Nr. 3. C. / 7.15.* (16 systemer): blad 23-24; *B. & H. Nr. 20. / 8.19.* (28 systemer): blad 44-45; blad 36 er ubetegnet.

På s. 1 og på bindets inderside oversigt over opførelser indtil 1940.

Kommentar.

Partituret er den oprindelige renskrift fra 1916, som er forkortet og revideret af RL i flere omgange frem til 1920 eller kort derefter. Enkelte tilføjelser i autograf uden for nodeteksten er af senere dato, men ellers foreligger manuskriptet i den form det havde, da afskriften (**A**) blev udfærdiget i begyndelsen af 1920'erne. Revisionerne erkendes hovedsageligt i form af spring samt udtagne og indskudte blade (jfr. pagineringen). De oprindelige sider er i enkelte passager forsynet med blækrettelser; herudover forekommer sporadiske tilføjelser i autograf med farvestift og blyant. RL har således tilføjet en del manglende fortegn med blyant. Da disse fortegn er medtaget i stemmerne (**C**), må han have føjet dem ind straks, eftersom han allerede dagen efter partiturets afslutning sendte manuskriptet fra Tyringe i Skåne til Wilhelm Hansens Musikforlag, som foranstaltede stemmerne udskrevet, mens Langgaard opholdt sig i Sverige. Grunden til dette hastværk var, at der var en opførelse i udsigt (den blev dog ikke til noget)

En fremmed dirigenthåndskrift tilhører Frederik Schnedler-Petersen, der i 1918 dirigerede en opførelse af symfonien i Tivoli, og som var den eneste, der ud over RL opførte symfonien frem til 1930, hvorefter afskriften (**A**) erstattede autografen som dirigentpartitur.

De mange forkortelser har medført, at en del sider af det oprindelige manuskript er taget ud (disse sider er nu forsvundet). Visse af de udeladte passager er imidlertid bevaret helt eller delvis i form af oversprungne eller overstregede taktgrupper. Manuskriptet indholder således 2 udeladte takter mellem t. 51 og 52, 12 udeladte takter mellem t. 167 og 168 (findes også i **A**), 11+9 udeladte takter mellem t. 219 og 220, 2 udeladte takter mellem t. 290 og 291 (også i **A**), 10+39 udeladte takter mellem t. 316 og 317, 8 udeladte takter mellem t. 338 og 339, 1 udeladt takt mellem t. 420 og 421 (også i **A**).

Manuskriptet rummer kun én forklarende overskrift, nemlig (*Optrækkende Uvejr - -*), som er anført over t. 222 og synes oprindelig. Af særlig interesse er følgende tidligere, til dels oprindelige, tempo- og karakter-betegnelser, som er ændret eller udeladt i **A**:

- t. 1 Allegro appassionata (♩ = 132)
- t. 16 Mosso [uden metronomtal]
- t. 75 Vivo
- t. 83 Quasi allegretto (♩ = 63)
- t. 107 [ingen tempoangivelse]
- t. 168 Vivo, scherzando
- t. 217 Allegro appassionato
- t. 294 Quasi allegretto [rettet til: Allegretto pastorale]
- t. 396 Allegro appassionata
- t. 472 Più con moto
- t. 528 Con moto e agitato
- t. 602 Poco con moto non mosso
- t. 656 Più con moto e agitato
- t. 672 Allegro appassionato

C. Orkesterstemmer benyttet 1917-1973

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 15-16. Afskrift i varierende håndskrift, den ene sign. *AD* eller *A Devald*. Blæk med utallige tilføjelser, rettelser, overklæbninger og overstregninger. Materialet omfatter 15 blæserstemmer, 2 paukestemmer og 28 strygerstemmer (8 7 5 4 4). Harpestemme og klaverstemme mangler. Indbundet 1970 eller før i brune kartonbind (biblioteksindbinding).

Kommentar.

Stemmesættet afspejler værkets historie fra 1916 til 1973. De fleste stemmer er udskrevet forud for uropførelsen med **B** i dette partiturs oprindelige form som kilde, nemlig blæserstemmer, pauker ("no. 2"), vl 1 nr. 4-8, vl 2 nr. 4-7, vla nr. 2-4, vcl nr. 2-4 og cb nr. 2-4. Supplerende strygerstemmer blev kopieret til brug ved torsdagskoncertopførelsen i 1940. Stemmerne er henad vejen tilrettet i lidt tilfældigt omfang i takt med revisioner af partitur **A** og senere **B** (afskriverfejl i sidstnævnte er også i mange tilfælde blevet overført til stemmerne). En forsøg på konsekvent at koordinere partitur og stemmer blev øjensynlig først gjort i forbindelse med udgivelsen, idet **C** tjente som forlæg for de i 1973 udgivne stemmer.

Den tidligste rettelse i materialet er ændringen af den oprindelige titel *Natur og Tanker* til *November* og derefter til *Løvfald*. Rettelsen er foretaget med RLs mor, Emma Langgaards håndskrift, der også forekommer enkelte andre steder. Strygerstemmerne må være udskrevet efter første titelskift, for de rummer kun de to sidstnævnte titler.

Komponistens håndskrift ses i mange stemmer i forbindelse med en tidlig rettelse ved det oprindelige cfr. M (med gentagelse ved cfr. *Æ*). Rettelsen kan næppe erkendes i **B** og må folgelig være meget tidlig, senest fra tiden lige før andenopførelsen i 1918. Ganske få andre steder i stemmerne kan man konstatere RLs håndskrift med bl.a. rød farvestift, men hans eventuelle tilføjelser af accenter eller dynamiske angivelser kan kun med sikkerhed udskilles fra nodeskrivernes tilsvarende notater i paukestemmen ("no. 2"), som åbenbart har haft komponistens særlige bevågenhed.

Launy Grøndahl har gennemgået materialet (bl.a. med brug af en karakteristisk rød blækfarve) og især i blæserstemmerne gjort en lang række tilføjelser, som kun delvis har belæg i eller er gentaget i partituret. Strøgsætningen i strygerne synes at være foretaget så sent som i 1959. De seneste rettelser stammer fra Finn Reiff, som med dateringen 1970 har gennemrettet blæserne, pauke ("no. 1") og primostrygerne med henblik på udgivelse. Endelig er der spor efter John Frandsens anvendelse af materialet i 1973.

Stemmerne rummer passager, som er udeladt ved revisionerne, og som ikke er bevaret i andre kilder.

D. Notater fra Langgaard til Launy Grøndahl

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 14,3. Blæk.

1. 1 blad, 12,5 × 25,5 cm; 1 beskrevet side. Udateret.

Påskrift: *Kære Hr. Grøndahl, Jeg beder Dem være saa venlig særlig at have Deres Opmærksomhed henvendt paa denne Frasering og disse Akkorder lige i Begyndelsen. R.L.*

Indhold: t. 15-18, horn og strygere (noteret på tre systemer).

2. 1 blad, 11 × 12,5 cm; 1 beskrevet side. Udateret.

Påskrift: *Kære Hr. Grøndahl. Denne asmol-Treklang cresc. og ffz! Deres R.L.*

Indhold: t. 15-17, horn og strygere (noteret på tre systemer).

Kommentar.

De to notater med næsten samme indhold må være nedskrevet enten forud for radioopførelsen 12.4.1939 eller – mere sandsynligt – torsdagskoncertopførelsen 22.2.1940. RL ønsker en tydeliggørelse af hornstemmerne i de pågældende takter, uden at der er tale om notationsændringer i forhold til partituret (**A**). Ved gennemgangen af **A** i 1950 gentog RL, at as-mol akkorden i horn t. 13 skal være "tydelig", mens et *cresc.* i t. 16, som RL fremhæver i notaterne, i 1950 er rettet til *cresc. poco*.

I strygerne adskiller notaterne sig fra **A** på følgende tre punkter:

- a) t. 15 vla, vcl pause
- b) t. 16 vla, vcl node 2 (i hovedmotivet) er noteret som as (i stedet for a)
- c) t. 16, 18 vla, vcl node 2 og 5 tilføjet *ffz* - i **D2** tillige martellato (ingen accent på node 3)

ad a) Om RL har ment, at Grøndahl skulle indføre en pause i t. 15 står ikke klart. I partitur (**A**) og stemmer (**C**) er der ikke fortaget nogen ændring, og man må konstatere, at RL ikke i 1950, da han havde lejlighed til det, har indført en pause det pågældende sted.

ad b) Rettelsen af hovedmotivets node 2 ses også i partituret, hvor den antagelig er indført i 1936. Notationen blev 1950 ført tilbage til det oprindelige (tonen a).

ad c) Ændringen af motivets accenter er indført som blyantsrettelser i **A**, sandsynligvis af Launy Grøndahl med belæg i **D**, jfr. nf. under *Særlige redaktionelle problemer*.

E. Partiturfragment (skriftprøve t. 1-12)

En partiturside indeholdende t. 1-12 gengives stærkt formindsket som prøve på RLs håndskrift i Gerhard Lynges bog *Danske Komponister i det 20. Aarhundredes Begyndelse*. Aarhus 1917, s. 320. Overskrifttitlen er: *November Symfoni (No 5)*. – I bogens omarbejdede og noget forkortede andenudgave (ligeledes 1917) gengives manuskriptprøven på s. 184. Overskrifttitlen er her blot *Symfoni (No 5)*, mens billedteksten meddeler, at værket har skiftet titel til "Løvfald".

Kommentar.

Forlægget for illustrationen er forsvundet. Manuskriptsidens indhold adskiller sig for enkelte dynamiske angivelsers vedkommende fra **B**. Et tilføjet *più p* i horn t. 6 er elimineret ved senere revision; de øvrige forskelle må betegnes som tilfældigheder.

Redaktionsgrundlag

Udgaven er baseret på værkets hovedkilde, den rettede partiturfaksimil (kilde **A**). Alle komponistens korrektioner og tilføjelser respekteres, mens tilføjelser i fremmed eller uidentificeret håndskrift er udeladt. Forglemmelser, unøjagtigheder og fejl i afskriverteksten er elimineret ved kollation med autografpartituret (**B**). Fra stemmematerialet (**C**) medtages Langgaards egenhændige tilføjelser i paukestemmen i det omfang de supplerer eller korrigerer hovedkilden. Notaterne til Grøndahl (**D**) opfattes som provisoriske i forhold til Langgaards senere tilføjelser i partituret (**A**), men har betydning for vurderingen af et centralt kildeproblem (jfr. nedenfor under *Særlige redaktionelle problemer*). Kilde **E** er uden betydning for udgaven.

Retningslinjer for udgaven

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er dog angivet med brudt streg, og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinet 1-2 er tilføjet af udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noterne nedenfor.

Der er foretaget stiltiende komplettering for så vidt angår manglende triol- og sekstolangivelser samt manglende nodepunkteringer. Mindre justeringer af uegalt anbragte dynamiske angivelser er foretaget uden videre.

Vanskeligt identificerbare tilføjelser i hovedkilden (**A**), som af udgiveren tillægges autenticitet, er medtaget på redaktionelt niveau, dvs. med typografisk markering i noteteksten. Langgaards sent tilføjede, dansksprogede kommentarer er søgt integreret i udgaven på den måde, at de så vidt muligt er omskrevet til gængse eller gennemskuelige notationsformer eller begreber. Subsidiært er indholdet af disse kommentarer præsenteret som fodnoter eller på anden vis.

Passager, der gentages, er redaktionelt kompletteret (vice versa) og notationsmæssigt egaliseret. Det drejer sig om følgende passager (de i parentes nævnte forskelle er bibeholdt i udgaven):

- t. 2-13 = t. 325-336 (t. 2-4/t. 325-327 dog ikke identiske i blæsere og timp)

- t. 24-27 = t. 403-406 (tr 1-3 er dog ikke identiske, idet RL har slettet indsatser på tredje taktslag i t. 24-27, men ikke 403-406)
- t. 83-104 = t. 294-315 (dog er paukestemmen ikke identisk i t. 94-95/t. 305-306 og t. 97-98/t. 308-309; vcl-stemmen er ikke identisk i t. 94-95/t. 305-306), og der er dynamiske forskelle mellem t. 94-96 og 305-307)
- t. 441-491 = t. 549-599 (dog et heltonetrin højere og med ændringer i instrumentationen i fl, ob og cl; vl 1-2 har *sf* i t. 472 mod *ffz* i t. 580)

Desuden forekommer følgende musikalsk parallelle passager, hvor en begrænset gensidig komplettering har fundet sted:

- t. 16-21 ~ t. 397-402 (jfr. note til t. 397)
- t. 414-420 ~ t. 634-640 (ingen gensidig komplettering)
- t. 421-441 (20 t.) ~ 531-548 (18 t.) (jfr. noter til t. 429, 537, 539, 540 og 542, 543)

Særlige redaktionelle problemer

Accentuering af motivet t. 16, 18, 20, etc.

Motivet var oprindeligt forsynet med *sf* på node 3. I **D** tilkendegiver RL, at han ønsker dette ændret i t. 16 og 18, således at accenten på node 3 erstattes af *sff* på node 2 og 5 (**D2** har yderligere martellato på node 2 og 5).

I partituret (**A**) er ændringen indført på den måde, at der med blyant er tilføjet marcato på node 2 og 5, samtidig med at *sf* (*sfz*) ved node 3 er overstreget. Det er sandsynligvis Launy Grøndahl, som har foretaget rettelsen på grundlag af **D**. Rettelsen af motivet er gennemført i partituret ved gentagelser i strygerne t. 20, 24, 26, 32, 397, 399, 401, 403 og 405.

Da RL i 1950 gennemgik partituret supplerede han flere steder 'Grøndahls' blyantsmarcatoer med et kuglepens-*ffz* på node 2. Det må alt i alt opfattes således, at RLs seneste ønske har været, at motivet de nævnte steder optræder med *ffz* på node 2 og marc. på node 2 og 5. Da marcatoerne ikke er tilføjet egenhændigt af komponisten er disse i udgaven anført i skarp parentes, ligesom *ffz* er tilføjet redaktionelt ved node 2, de steder det savnes.

Som en konsekvens af ændringen af motivet er der sidenhen af dirigenter eller andre tilføjet accenter i **A** på node 2 og 5 (eller det der svarer hertil) i gentagelser og afledninger af motivet t. 45 (vl 1, vl 2), 67-68 (cor), 78 (vcl), 236 (vcl, cb), 253-55 (cor), 260 (cor 1-2, vcl), 264 (cor 1-2), 401 (cor 3) - jfr. noter nf. Ingen af disse tilføjelser vurderes som autentiske.

Ophold mellem afsnit, afsnitoverskrifter

I 1950 har RL i **A** tilføjet "Lille Ophold" mellem en del af, men ikke alle, symfoniens otte betitlede afsnit. I udgaven markeres dette med en fermat over taktstregen. At RLs hensigt imidlertid har været, at der mellem alle afsnit skulle gøres et lille ophold, fremgår af en skrivelse fra komponisten til Statsradiofonien (nu i DRs arkiv, arkivvæske nr. 78). Kort før radioopførelsen 13. dec. 1950 skrev Statsradiofoniens musikafdeling til RL og bad ham godkende manuskriptet til det trykte radioprograms anoncering af symfonien. RL returnerede manuskriptet med sine rettelser og tilføjelser, blandt hvilke var angivelsen "Lille Ophold" mellem alle afsnit. På dette grundlag har udgiveren redaktionelt tilføjet en fermat over taktstregen også mellem de afsnit, hvor RL ikke eksplicit beder om "ophold" i **A**.

I den nævnte skrivelse retter RL de gamle overskrifter til de nye, dog med en afvigende betegnelse af sjette afsnit, som kaldes *Fortvivlensens Nat* (i stedet for *Fortvivlelse*). Udgaven følger partituret (**A**).

Noter

Noteapparatet omfatter redaktionelle kommentarer, herunder specielt oplysninger om

- tilføjelser og rettelser foretaget med hjemmel i kilde **B** og **C**
- tilføjelser og rettelser i **A**, som efter udgiverens skøn er autentiske, og som er medtaget i udgaven på redaktionelt niveau

- komponistens dansksprogede kommentarer i **A** (og hvorledes disse er redaktionelt behandlet)
- udgiverens udeladelser, herunder overflødige fortegn samt et udvalg af særlig markante, men uidentificerede og tvivlsomme tilføjelser i **A**

De ændringer, tilføjelser og rettelser, der er foretaget i udgaven i relation til kilde **A**, begrundes i noteapparatet med anvendelse af følgende faste udtryk:

i henhold til (iht.)

Reference til autoritativ, autograf kilde i tilfælde, hvor fejl, mangler og misforståelser i hovedkildens afskrivertekst er udbedret ved hjælp af information fra samme sted i en sådan kilde. Sådanne rettelser og tilføjelser i relation til hovedkilden er integreret i partituret *uden* typografisk markering.

i overensst. med

Reference til et parallelsted i hovedkilden eller til et identisk sted i en kilde af lavere status. Rettelser og tilføjelser af denne type er typografisk markeret i partituret.

i analogi med

Reference til et parallelsted i en anden stemme eller til en tilsvarende, men ikke identisk takt i samme stemme. Rettelser og tilføjelser af denne type er ligeledes typografisk markeret i partituret.

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c^1 . I forbindelse med transponerende instrumenter refereres til noteret tonehøjde.

<i>takt</i>	<i>stemme</i>	<i>kommentar</i>
1	-	RL har med kuglepen i A rettet overskriften <i>Skovbrus</i> til <i>Fortvivlet Skovbrus</i> . Ordet "Fortvivlet" er imidlertid grundigt overstreget med en brunlig pen, der kan identificeres som Launy Grøndahls. Rettelsen kan ikke opfattes som autentisk.
1-2	cl	dim.kile mgl. i cl 2 (separat system i A og B)
	fag	dim.kile mgl. i fag 1 (separat system i A og B)
2	vl 2	akkord 1: overflødigt \flat for c^2 udeladt
	vla	akkord 1: overflødigt \flat for c^1 udeladt
2-7	vl 1, vl 2, vla	bindebue fra 3. fjerdedel til 1. fjerdedel i følgende takt tilføjet af RL i A ; udeladt (overflødig)
3	tr	dim.kile tilføjet i A med rød farvestift mellem systemerne (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge med flg. ændring: kilen strækker sig fra begyndelsen af t. 3 til slutningen af t. 4, men da tr senere er slettet af RL i t. 4 er kilen forkortet tilsvarende
	vla	node 3: overflødigt \flat udeladt
4	vl 2	node 2: b^1 rettet til ces^2 iht. B
4-6	vl 1, vl 2, vla	node 2-3: marc. tilføjet i A i vl 1 t. 4 og vla t. 4-6 med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge, vl 1 og 2 kompletteret
5	vla	node 3: overflødigt \flat udeladt
7	cb	<i>dim.</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med øvrige str)
8	tr 1-3	med henvisning til akkorden i tr 1-3 har RL med kuglepen i A tilføjet: "hver Node tydelig"; jfr. note til dirigenten s. 4 i partituret
	tr 2-3	<i>mp</i> tilføjet iht. B
9-27	timp	node 1: \flat tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2")
11	cor	<i>espr.</i> flyttet fra t. 12
13	cor 1-4	node 2: med henvisning til akkorden i cor 1-4 har RL med kuglepen i A tilføjet: "klanglig tydelig asmol"; jfr. note til dirigenten s. 4 i partituret

14	timp	<i>poco a poco</i> tilføjet i overensstemmelse med C (paukestemme "no. 2"), hvori RL har tilføjet en <i>cresc.kile</i> , der begynder i t. 15 og slutter i t. 21
15	cor	<i>mp</i> tilføjet i overensstemmelse med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "dæmpet"
	vla	"Hovedtemaet stærkt frem" tilføjet af RL med kuglepen i A ; udeladt
	vla, vcl	<i>furioso</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Vildt" node 1: overflødig bindebue til t. 16 node 1 udeladt (ikke i B)
16	cor 4	ten. udeladt på 2. fjerdedel (notationen ændret til punkt. halvnode)
16,18	vla, vcl	node 2, (3), 5: accentueringen rettet i A med blyant (sandsynligvis Launy Grøndahl i overensst. med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6.
		node 5: overflødig bindebue til følgende takt, node 1 udeladt (ikke i B)
18	cor 4	ten. udeladt på 2. fjerdedel (notationen ændret til punkt. halvnode)
19	ob, cl	node 1: ten. mgl. i ob 2 og cl 2 (separate systemer i A og B)
20	ob 2	node 2: ten. mgl. (separat system i A og B)
	vl 1, vl 2, vla, vcl	node 2, (3), 5: accentueringen rettet i A med blyant (sandsynligvis Launy Grøndahl i analogi med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6.
		node 5: overflødig bindebue til t. 21 node 1 udeladt (ikke i B)
21	vl 2	node 1: \flat tilføjet af afskriver i A ; udeladt
22	cor	<i>discreto</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "dæmpet"
	timp	<i>f</i> tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2")
23	timp	<i>sempre cresc.</i> flyttet fra t. 22 iht. B
24	timp	gentaget <i>cresc.</i> (efter bladvending i A og B) udeladt
24, 26	ob	node 2 og 5: marc. tilføjet i analogi med vl 1 (i A tilføjet med rød farvestift, uidentific. hånd)
	vl 1	node 2, (3), 5: accentueringen rettet i A med blyant (sandsynligvis Launy Grøndahl i analogi med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6.
26-27	vla, vcl, cb	<i>sf</i> tilføjet iht. B
29	fag 1	node 2: bindebue mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
30	vla	node 2: ces ¹ rettet til c ¹ iht. B (og i analogi med t. 29)
30-31	fl, fag, cor, tr	t. 30 node 2-3 + t. 31 node 1: marc. tilføjet i analogi med blæsere t. 28 (tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd)
32	vl 1, vl 2	<i>f</i> tilføjet iht. B
	str	node 2, (3), 5: accentueringen rettet i A med blyant og rød farvestift (sandsynligvis Launy Grøndahl i analogi med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6.
34	cor 1-4	med henvisning til akkorden i cor 1-4 har RL med kuglepen i A tilføjet: "tydelig Septimaccord"; jfr. note til dirigenten s. 4 i partituret
37	vla, vcl, cb	<i>marcato</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A under cb: "hver Node frem"
38	cl	node 7: stacc. tilføjet iht. B
	cor	node 1: marc. tilføjet iht. B
	vla 2	node 4: es ¹ rettet til e ¹ iht. B
39	cor 2-4	node 1: marc. tilføjet iht. B (kun i cor 1 i A)
	vl 2	node 3: marc. tilføjet med rød farvestift i A , uidentific. hånd; udeladt
41	vl 1, vl 2	bue node 1-7 rettet iht. B
	tr, timp	node 1: stacc. tilføjet i A , uidentific. hånd; udeladt
	vcl, cb	bue node 2-9 rettet iht. B
43	cl 2	<i>f</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A ; separat system i A og B)
44	cb	<i>cresc.kile</i> tilføjet iht. B
45	fag 1, cb	node 1: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt

(45)	vl 1, vl 2	node 2 og 5: ten. tilføjet i A med rød farvestift mellem de to systemer, uidentific. hånd; udeladt
	cb	<i>div.</i> tilføjet iht. B
45-51	vcl	buer rettet iht. B
46	fl, cl	<i>f</i> tilføjet iht. B fl 1 og cl 1 (mgl. i fl 2 og cl 2)
47	cor 2	node 2: \flat tilføjet af afskriver i A ; udeladt
47, 49	vl 1-2	node 4: g^3 (vl 1) og g^2 (vl 2) rettet med blyant i A til hhv. ges^2 og ges^3 ; "ges" er i t. 47 tilføjet med blyant (uidentific. hånd) og i t. 49 med Grøndahls kuglepen og skrift; opfattes som ikke autentisk konsekvensrettelse af rettelser i vcl t. 47, 49, 51
47, 49, 51	vcl	node 7: g^1 rettet til ges^1 (\sharp overstreget) med rød farvestift i A (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge. I t. 47 er "ges" tilføjet med rød farvestift (uidentificeret hånd), i t. 49 og 51 med Grøndahls kuglepen og skrift
51	timp	<i>molto cresc.</i> tilføjet iht. B
	vl 1, vl 2	<i>ff</i> tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2")
		node 2: g^3 (vl 1) og g^2 (vl 2) rettet med blyant i A til hhv. ges^3 og ges^2 ; "ges" er tilføjet med Grøndahls kuglepen og skrift; ikke taget til følge (jfr. note til t. 47, 49 ovf.)
52	timp	node 1: \flat tilføjet iht. B
52, 54	timp	<i>ffz</i> tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no 2")
53, 55	cor 1-2	node 3: marc. tilføjet iht. B ;
	cor	node 3: stacc. tilføjet i A med blyant, uidentific. hånd; udeladt
	vl 2, vla	node 9: \sharp mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
	vcl, cb	node 10: <i>sf</i> tilføjet iht. B
54	tr	<i>ff</i> rettet til <i>f</i> iht. B
	vl 1, vl 2, vla	<i>ff</i> tilføjet iht. B
	vl 2	node 1: \sharp tilføjet iht. B
56	fl	<i>ff</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
56, 58	ob 1	node 1: \sharp tilføjet iht. B
57, 59	cor	node 1: marc. tilføjet med blyant i A , uidentific. hånd; udeladt
	vl 1, vl 2	bue rettet iht. B
	vla	node 1: nedstrøgssignatur tilføjet iht. B
	vcl, cb	node 6: \sharp tilføjet iht. B
58	blæsere	gentaget <i>f</i> og <i>ff</i> i B udeladt (som i A)
61	-	<i>disperato</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A for oven på siden (over t. 61): "Fortvivlet"
	timp	node 1 og 3: overflødige \sharp udeladt
	vl 1	node 9: overflødig \sharp udeladt
	cor 1-2	node 2: marc. tilføjet med rød farvestift i A , uidentific. hånd; udeladt
63	cl 1	node 8: fis^2 rettet til dis^2 i analogi med fl (rettet i A , måske af afskriver)
	fag	skift til c-nøgle mgl. i B (tilføjet af afskriver i A); ikke typografisk markeret i udgaven, hvor passagen er omnoteret i f-nøgle
	cor 1-2	node 1: marc. tilføjet med rød farvestift i A , uidentific. hånd; udeladt
	vl 1	node 5: overflødig \sharp udeladt
		node 10: c^3 rettet til h^2 iht. B
64	fag	node 6: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
	timp	<i>mf</i> tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2" senere end B 's <i>meno f</i>)
67	cor	<i>melanconico</i> tilføjet i overensstemmelse med RLs tilføjelse med kuglepen i A over cor 1-2: "melankolsk"
		node 2: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
68	vl 1	node 4: c^3 rettet til cis^3 iht. B
	vl 2	node 4: overflødig \sharp udeladt

68)	cor	node 4: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
69	fag	node 1: bindebue til t. 70 (pause) udeladt (bladvendingsfejl i A og B)
	timp	<i>dim.</i> tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2")
70	ob 1	<i>espr.</i> tilføjet iht. B
71	vl 1	node 9: des ⁴ rettet til dis ⁴ iht. B
75	str	bue fra node 7 til t. 76 node 2 tilføjet iht. B (glemt af afskriver i A , men tilføjet sandsynligvis af RL med rød farvestift)
77	vl 1, vl 2, vla	bue node 7-9 rettet iht. B
78	vcl	node 2 og 5: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
80	vl 2	node 1: c ¹ rettet til es ¹ med blyant i B ; rettelsen kan ikke tidsfæstes og er ikke taget til følge
82/83	-	fermat tilføjet over taktstegen i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Lille Ophold"
83	-	metronomtallet tilføjet iht. B (glemt af afskriver i A)
	-	<i>Solstreif</i> moderniseret til <i>Solstrejf</i>
	cor	akkorden t. 82 overbindes til fjerdedelsnode i t. 83, men da RL i A har tilføjet "Lille Ophold" mellem t. 82 og 83, er noderne i t. 83 udeladt (i A er de overstreget med blyant, uidentific. hånd)
83-90	vl 1, vl 2, vla	bue rettet i overensst. med t. 294-301, som i B er skrevet med en senere håndskrift (ca. 1918) end t. 83-90 (1916)
85-90	vcl, cb	bue rettet iht. B og i overensst. med t. 296-301, som i B er skrevet med en senere håndskrift (ca. 1918) end t. 85-90 (1916)
89	ob 1	node 1: bindebue til t. 90 node 1 tilføjet iht. B
90	vl 1	node 2: es ² rettet til des ² iht. B
93	vl 2	bindebue node 6 til t. 94 node 1 tilføjet iht. B
94	vla	<i>div.</i> tilføjet iht. B
94-95	timp	node 1 (forslag): marc. flyttet fra node 2 iht. B
	cb	<i>dim.kile</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
96	vl 2, vla	<i>dim.kile</i> tilføjet iht. B
	vcl	<i>div.</i> tilføjet iht. B
98	vla	node 2: fis ¹ rettet til f ¹ iht. B
100	ob 1, cor 1	<i>cresc./dim.kile</i> tilføjet i analogi med t. 86
	vl 2, vla	node 5: fis ² (vl 2) og fis ¹ (vla) rettet til f ² og f ¹ iht. B (rettet i A med rød farvestift, sandsynligvis af RL)
105	-	<i>Vivo</i> overstreget med blyant i A , uidentific. hånd; ikke taget til følge
	cor 3-4	gentaget <i>f</i> i B udeladt (som i A)
107	-	♩ = 100 tilføjet med blyant i A , uidentific. hånd; udeladt
107-108	vcl,cb	<i>cresc.kile</i> tilføjet iht. B
108	vl 1	node 4: <i>sf</i> tilføjet iht. B
111	cor 1-4	med henvisning til den forstørrede treklang i cor 1-4 har RL med kuglepen i A tilføjet: "den forstørrede Septimaccord tydelig" (overstreget med Grøndahls pen); jfr. note til dirigenten s. 4 i partituret
115	ob, cl, cor 1-2	<i>espr.</i> tilføjet i analogi med t. 125
	tr 2-3	<i>mf</i> rettet til <i>mp</i> iht. B
115-116	ob, cl	<i>cresc.kile</i> tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); erstatter opr. <i>cresc.</i> i t. 116
	cor 1-2	<i>cresc.</i> i t. 116 erstattet af <i>cresc.kile</i> i analogi med ob, cl
116-118	tr 2-3	<i>cresc.kile</i> og <i>più f</i> tilføjet iht. B
117	fl, fag	<i>discreto</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A ved fl: "dæmpet"
	ob, cl, cor 1-2	<i>ff</i> tilføjet i A ved ob 1, cl 1 og cor 1-2 med blyant, uidentific. hånd, men understreget med rød farvestift ved ob 1 og cl 1 (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge, ob 2, cl 2, cor 1-2 kompletteret
117-122	vcl, cb	bue rettet iht. B

118	fag	node 3: <i>sf</i> tilføjet iht. B
	vcl, cb	node 2: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
118-119	vcl, cb	cresc.kile tilføjet iht. B
120	vla	node 3: h ¹ rettet til b ¹ iht. B
121	ob	node 1: $\frac{1}{2}$ tilføjet iht. B
	tr 2-3	<i>dim.</i> tilføjet iht. B
122	vl 1, vl 2, vla	<i>cresc.</i> tilføjet iht. B
122-123	vcl, cb	cresc.kile justeret i analogi med t. 112-113
124	vl 1	node 3: \sharp tilføjet af afskriver i A ; udeladt
125	cl, cor 1-2	<i>espr.</i> flyttet fra B t. 126
126	ob, cl	cresc.kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge (og cor 1-2 kompletteret)
	cor 1-2	cresc.kile tilføjet i analogi med ob og cl
127	tr 2-3, timp	cresc. overstreget med rød farvestift i A (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
	vl 2	cresc.kile mgl. i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med vl 1)
128	fl	B har <i>sempre spiccato</i> (i A glemt ved fl 2); <i>sempre</i> udeladt i analogi med fag; <i>discreto</i> tilføjet i analogi med t. 117
128-129	vcl, cb	buer rettet i analogi med t. 117-118
129	fl, fag	node 5: c ³ (fl) og c ¹ (fag) rettet til cis ³ og cis ¹ iht. B
	vl 1, vl 2	node 3: stacc. tilføjet iht. B
	vcl, cb	node 2: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
	vcl, cb	<i>cresc. molto</i> tilføjet iht. B
129-133	vcl, cb	bue rettet iht. B
130	fl, fag	node 1 og 5: stacc. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
	timp	<i>sf</i> tilføjet iht. B
	vl 1, vl 2	node 1 og 4: stacc. tilføjet iht. B
130-131	vl 1, vl 2	<i>dim.</i> kile tilføjet iht. B
131	vcl, cb	<i>dim.</i> kile tilføjet iht. B
134-136	fag	fag 2 har i A og B pause t. 134-136, men sætter ind unis. med fag 1 t. 137 (efter bladvending i begge kilder); tilføjet unis. med fag 1
135	ob	node 2: h ¹ rettet til b ¹ iht. B
	vl 1, vl 2	node 2: \flat tilføjet i A af afskriver; udeladt
	vl 2	<i>con passione</i> tilføjet iht. B
137	cor 3	node 1: \flat tilføjet iht. B
	tr 2-3	B har såvel <i>dim.</i> kile som <i>cresc.</i> ; <i>cresc.</i> udeladt (som i A)
138-140	vcl, cb	node 6: stacc. tilføjet iht. B
141	cor 3-4	<i>dim.</i> overstreget i A med rød farvestift, uidentific. hånd; ikke taget til følge
141, 142	vl 1	node 1 og 4: ten. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
142	fl 1, ob 1	node 2: overflødigt \flat udeladt
146	timp	<i>sf</i> tilføjet iht. B
	vl 1, vl 2	node 1: f ³ rettet til fis ³ iht. B
148	timp	<i>sf</i> rettet til <i>sff</i> iht. C (rettet af RL i paukestemme "no. 2")
	vl 1, vl 2	<i>sf</i> tilføjet iht. B
152	tr 1	<i>acuto</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Trompet 1 skarp!"
152-153	cor, tr	cresc.kile tilføjet i A mellem systemerne med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
	cor, tr	ten. tilføjet i A med rød farvestift over alle noder i cor 1-2 og over node 2-4 i tr 1, uidentific. hånd; udeladt
155	timp	<i>acuto</i> tilføjet i overensstemmelse med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "skarpt"

155, 157, 159,		
161	timp	node 1: RL har i A rettet <i>tr</i> til umensureret tremmolo; ikke taget til følge da der ikke er forskel i udførelsesmåden
157	cor	dim.kiler tilføjet af afskriver i A (i analogi med <i>tr</i>); udeladt
159	timp	<i>discreto</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "dæmpet"
163	cor	node 2-6: stacc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
168	-	<i>Vivo scherzando</i> overstreget med rød farvestift i A (sandsynligvis RL); taget til følge
	timp	node 1: overflødigt \sharp udeladt; <i>pp</i> tilføjet iht. B (der er i A foretaget flere rettelse i dynamikken: det opr. <i>pp</i> er udraderet, en tilføjelse med rød farvestift ligeledes; Grøndahl har tilføjet <i>fz</i> og dim.kile, hvilket senere delvis er overstreget med blyant af uidentific. hånd)
	vcl, cb	tonen A (\downarrow) tilføjet i A med blyant, forsynet med dim.kile og i vcl ledsaget af <i>f</i> , i cb forsynet med \sharp , uidentific. hånd; udeladt
168-169	tr 2-3	tonerne overstreget i A med uidentific. rød farvestift (atter udraderet), dernæst med blæk (Grøndahl?) og blyant (uidentific.hånd); ikke taget til følge
169-170	vl 1	dim.kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
170	fag 1	<i>p</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
171	vl 1	node 7-8: stacc. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
171-173	vl 1	buer rettet iht. B
177	fl, ob, cl	'tenutobuer' tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); ved cl 2 er med samme stift tilføjet <i>ten.</i> ; taget redaktionelt til følge, fl, ob, cl 1 kompletteret med <i>ten.</i>
	fag	skift til f-nøgle mgl. i fag 1 i B (separat system)
	timp	<i>cresc.</i> overstreget i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget til følge
178	-	<i>expansivo</i> overstreget i A med blålig-rød farvestift (der ikke ses andetsteds) og blyant, uidentific. hånd; ikke taget til følge - rettet til <i>espansivo</i> (B har <i>expansivo</i> [?])
	timp	node 1: marc. tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
	vl 1, vl 2	node 1: opstrøgssignatur tilføjet iht. B
178-179	tr 2-3	<i>cresc./dim.kile</i> tilføjet iht. B
181	cl 2	<i>espr.</i> flyttet fra t. 182 i analogi med cl 1
	vla	<i>div.</i> og <i>unis.</i> tilføjet iht. B
182	cor 4	node 1: bue til t. 183 node 1 mgl. i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med fag 2)
183	timp	node 1: <i>mf</i> tilføjet iht. C (tilføjelse af RL i paukestemme "no. 2")
183-184	cor 1-2	bue rettet iht. B
	cb	bue rettet iht. B
184	fag	dim.kile tilføjet i A af afskriver; udeladt
185	vla	node 1: bindebue til t. 186 node 1 tilføjet iht. B
	vcl	buer rettet iht. B
190	cb	node 1-2: marc. mgl. i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med t. 188-189)
197, 200	timp	node 1: <i>mf secco</i> tilføjet iht. C (tilføjelse af RL i paukestemme "no. 2")
201	cor 1	node 1: rettet fra ♩ til ♩ og tilføjet dim.kile iht. B
202	timp	node 1: <i>mf secco</i> tilføjet iht. C (tilføjelse af RL i paukestemme "no. 2")
	vcl, cb	<i>div.a 2</i> og <i>div.</i> samt dobbeltgrebssignatur i vcl 2 tilføjet iht. B
209	cl 1	node 3: gis^2 rettet til fis^2 iht. B (læsningen lidt usikker, jfr. dog vl 1-2 t. 180)

215	vcl 2	pause tilføjet iht. B
216/217	-	fermat tilføjet i overensstemmelse med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Lille Ophold"
217	fl 2, cl, fag 1, tr 2-3, timp	node 1-2: martellato tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); med kuglepen har RL tilføjet en forklarende note med henvisning til marc. ved tr 2-3: "Korte Stød!"; taget redaktionelt til følge (øvrige blæsere kompletteret)
218	vl 1, vl 2	node 3 og 6: overflødig \flat udeladt
220	timp, vl 1, vl 2	node 1: overflødig \flat udeladt
220-221	tutti	takterne overstreget forsigt med et blyantskryds i A , uidentific. hånd; ikke taget til følge
221	cl 1	node 2: \sharp i B rettet til \flat (afskriver har gjort det samme i A)
222	vcl, cb	<i>senza marc.</i> tilføjet i overensstemmelse med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "ingen marcato paa \flat Delene!"
223, 226	vcl, cb	node 1: overflødig \flat udeladt
224	vcl, cb	node 7: \flat tilføjet iht. B
232	vl 1, vl 2 vl 1, vl2	node 7: h ¹ rettet til b ¹ iht. B buer rettet iht. B
233-235	tutti	takterne overstreget forsigt med et blyantskryds i A , uidentific. hånd; ikke taget til følge
235	tr 2-3	<i>dim.</i> tilføjet iht. B
236	vcl	node 2 og 5: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
237	vcl, cb	node 5: \sharp rettet til \times iht. B
238	vcl, cb	node 3: A rettet til H iht. B
244	blæsere timp	<i>fff</i> flyttet fra t. 243 i analogi med t. 246 <i>mp</i> rettet til <i>mf</i> iht. B
245	- cb 1-2	<i>!</i> efter <i>molto mosso</i> tilføjet iht. B node 1: es rettet til e og d til des iht. B
246	vl 2	node 2: b ¹ rettet til h ¹ iht. B
248	vla	node 2: a ¹ rettet til gis ¹ iht. B node 3: ais ¹ rettet til a ¹ iht. B
251	vla	skift til tenornøgle efter node 5 tilføjet iht. B
252	cor vcl	<i>aperto</i> eller tilsvarende mgl. i B ("offen" tilføjet af afskriver i A) samklang 9-11 rettet iht. B (afskriverfejl i A)
253	cor	node 2: marc tilføjet i A med pen og rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt (jfr. t. 255, 260 og 264)
255	cor	node 2: marc. tilføjet i A med blyant/rød farvestift og pen, uidentific. hånd; udeladt
256	vl 1, vl 2 cor	<i>ff</i> rette til <i>ffz</i> iht. B <i>dim.</i> tilføjet i analogi med timp, vla og vcl
257	cor	<i>dim.kile</i> tilføjet af afskriver i A (dirigenttilføjelse i B); udeladt
258	fag 1	<i>p</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
259	vl 1, vl 2, vla	<i>elegiaco</i> tilføjet iht. B (flyttet fra t. 260)
259-268 (1. fjerdedel)	cor 3-4	stemmen udeladt iht. B (tilføjet i A af afskriver unisont med cor 1-2)
260	cor 1-2, vcl	node 2: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
261	vla	node 4: \flat tilføjet af afskriver i A ; udeladt
263	timp	<i>minaccioso</i> tilføjet i overensstemmelse med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Truende Pauke"
264	cor 1-2	node 3: marc. tilføjet i A med pen, uidentific. hånd; udeladt
264-266	vl 2	<i>cresc./dim.kile</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med vl 1 og vla)
265-266	timp	<i>cresc.kile</i> tilføjet iht. B ; <i>p</i> og <i>f</i> tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme)

(265-266)		"no. 2")
266	ob 1, fag 1	node 1-2: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
267	ob 1	<i>poco f</i> rettet til <i>più f</i> iht. B
268	ob	node 8-13: stacc. mgl. ved ob 2 i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med ob 1)
269	ob, fag	node 1: stacc. mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
270	cor 3-4	<i>aperto</i> eller tilsvarende mgl. i B ("offen" tilføjet af afskriver i A)
272	vla, vcl	<i>ff</i> rettet til <i>sff</i> iht. B
274	cor, tr	node 3: marc. tilføjet i A mellem cor- og tr-systemerne med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
275	cor, tr	node 2: marc. tilføjet i A mellem cor- og tr-systemerne med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
283	cl 1	node 6: \sharp mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
286-290	vcl 1	cresc.kiler tilføjet iht. B
295-301	fag 1	bue ændret i analogi med ob 1 (RL har i A ændret buen i ob 1 med kuglepen)
297	ob 1, fag 1	node 4: cresc./dim.kile tilføjet i A med rød farvekridt (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
314	vl 2, vla	dim.kile tilføjet iht. B
316	vl 2	node 5: f^2 rettet til d^2 med blyant i A , uidentific. hånd; ikke taget til følge
317	fl	node 3: stacc. mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
317-318	piano	RL har i A tydeligt fremhævet ordet "Klaver" og dermed tilkendegivet sin præference, men "Arpa" figurerer stadig og må opfattes som et alternativ
322	timp	node 1: \flat mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
326	cl 2, fag 2, cor 1-2, tr 1	dim.kiler tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge (øvrige blæsere kompletteret)
327-338	timp	node 1: \flat tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2")
330	timp	<i>dim.</i> tilføjet i A af afskriver; udeladt
331-334	cor	buer rettet i analogi med t. 8-11 (tilføjet med kuglepen i A , men ikke af RL)
336	cor 3	node 2: \flat tilføjet iht. B
339	tr 2-3	<i>poco</i> tilføjet iht. B
340	vl 1	node 3-4: bindebue tilføjet iht. B
	vla	node 4-5: bindebue mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
343	fl, ob	node 3: overflødig \flat udeladt
347	tr 2-3	<i>dim.</i> tilføjet iht. B
356-357	vl 1	dim.kile tilføjet iht. B
357	vl 1	node 12: e^3 rettet til d^3 iht. B
372	ob 1	<i>espr.</i> tilføjet iht. B (flyttet fra t. 373)
	vl 1	dobbeltgrebssignatur tilføjet iht. B
379	ob 1	node 1: stacc. rettet til ten. iht. B
387	ob 1	node 4: bindebue til t. 388 node 1 tilføjet iht. B
388	ob 1	node 1: ten. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
396	-	<i>appassionata</i> overstreget i A med blyant, uidentificeret hånd; ikke taget til følge
397	vla, vcl	<i>furioso</i> og <i>ff</i> tilføjet i analogi med t. 15
397, 399	ob	node 2: overflødig \flat udeladt
397, 399	vla, vcl	node 2 og 5: marc. tilføjet i A med blyant (sandsynligvis Launy Grøndahl i overensst. med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6 (det opr. <i>sf</i> på node 1 [sic] og 3 er her udraderet)
401	fag, cor	<i>ff</i> rettet til <i>f</i> iht. B

401)	cor 3-4 cor 3 timp vl 1, vl 2	<i>aperto</i> eller tilsvarende mgl. i B ("offen" tilføjet af afskriver i A) node 2: marc. tilføjet i A med blyant, uidentific. hånd; ikke taget til følge <i>cresc.</i> tilføjet iht. B node 2 og 5: marc. tilføjet i A med blyant (sandsynligvis Launy Grøndahl i analogi med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6.
403	timp vl 1	node 1: \flat tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2") <i>f</i> tilføjet iht. B
403, 405	ob vl 1	node 2 og 5: marc. tilføjet i analogi med vl 1 (i A tilføjet med rød farvestift, uidentific. hånd) node 2, (3), 5: accentueringen rettet i A med blyant (sandsynligvis Launy Grøndahl i analogi med D); taget redaktionelt til følge, jfr. <i>Særlige redaktionelle problemer</i> ovf. s. 6 (et <i>sf</i> t. 403 node 1 er tilføjet af afskriveren; udeladt)
406	cor 4	node 1: \flat tilføjet iht. B
408	cor	node 1: bindebuer til t. 409 mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
409	fl 1 fag 2 vla	node 1: \sharp tilføjet iht. B node 1: \sharp tilføjet af afskriver i A ; udeladt $f^1 - b^1$ rettet til $b^1 - d^2$ iht. B
414	-	<i>sempre</i> overstreget med blyant i A , uidentific. hånd; ikke taget til følge
414-415	vl 2	buer rettet iht. B og i analogi med vl 1
417-420	timp	node 1: \flat tilføjet iht. C (tilføjet af RL i paukestemme "no. 2")
420	tr, timp, str	<i>cresc.</i> kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL) under tr 1, under tr 2-3 samt under vla; taget redaktionelt til følge (øvrigt stemmer kompletteret)
421	tr 1	Fodnote tilføjet i overensst. med RLs anvisning med kuglepen i A : "Herfra Trompet 1 fransk skarp"; t. 476 og 584 gentages anvisningen: "fransk Trompet (svæver Mensur)"
428	tr 2, tr 3 vl 1	<i>mf</i> rettet til <i>ff</i> i analogi med tr 1, jfr. cor t. 535 (RL har i t. 428 med kuglepen i A rettet <i>mf</i> til <i>ff</i>) node 3: A har overflødig bindebue til t. 429 node 1; udeladt
429	vcl, cb	node 2: marc. tilføjet i analogi med t. 536
431-432	cor 4	indsatsen overstreget i A med blyant, uidentific. hånd; ikke taget til følge
431	ob, cl cor 4 cb 2	<i>espr.</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A) <i>p</i> tilføjet iht. B node 1: marc. tilføjet iht. B
432	vla	dobbeltgrebsangivelse tilføjet iht. B
435	fag 1	<i>sfp</i> rettet til <i>fp</i> i analogi med vla og t. 436
439	ob 1	<i>dim.</i> kile flyttet fra B t. 440 i analogi med fl 1 og cl 1 (afskriver har gjort det samme i A)
443	vla	<i>div.</i> flyttet fra B t. 444 (afskriver har gjort det samme i A)
445	fl, ob vl 1 vl 1, vl 2, vla vla 2	<i>sf</i> rettet til <i>sff</i> i analogi med t. 553 node 3: A har overflødig bindebue til t. 446 node 1; udeladt <i>ffz</i> rettet til <i>sff</i> i analogi med t. 553 node 2: es^1 rettet til ges^1 iht. B
445-449	tr 1	fraseringsbue udeladt i analogi med t. 553-557
446	vl 1	node 4: A har overflødig bindebue til t. 447 node 1; udeladt
447	vla	node 1: B har <i>dim.</i> (afsmitning fra vcl, cb?); udeladt i analogi med t. 555 (ikke medtaget af afskriver i A)
448	cb	<i>dim.</i> tilføjet iht. B
449	ob fag 2	<i>espr.</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A) \flat ændret til \circ iht. B
450	fl, ob, cl	<i>cresc.</i> flyttet fra t. 451 i analogi med t. 558
455-456	vcl, cb	bindebue mellem t. 455 node 3 og t. 456 node 1 og 2 tilføjet iht. B

458	ob 1	node 1: bue til taktstregen tilføjet iht. B
470	cor 4	node 1: overflødig \sharp udeladt
472	vcl	node 1: <i>fp</i> rettet til <i>sfp</i> iht. B
473	vla	<i>cresc.</i> flyttet fra t. 474 i analogi med t. 581 og vl 1 og 2
474	fl 2, ob 2	<i>cresc.</i> tilføjet iht. B
475	vl 2	node 3: g^1 ændret til $g^1 + b^1$ iht. B
476	fl 1, ob 1, cl, fag	<i>f</i> rettet til <i>ff</i> i analogi med t. 584
	timp	<i>ff</i> tilføjet iht. B
481	vl 1, vl 2, vla	<i>sf</i> rettet til <i>sff</i> i analogi med t. 589
492	timp	<i>minaccioso</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Truende"
494, 495	timp	martellato tilføjet iht. C (tilføjelse af RL i paukestemme "no. 2")
497-516	vl 1, vl 2	buer foreslået ændret i A med rød farvestift, så de hver dækker to takter, uidentific. hånd; udeladt
526	ob 1	node 5: stacc. udeladt (en tilfældig prik i B er gengivet i A som stacc.)
526, 527	cl 1	node 3: h^1 rettet til a^1 iht. B
527	vl 2	dim.kile mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
	vla	node 1: marc., dim.kile og <i>p</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
528	str	<i>marcato</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjede anvisning med kuglepen i A under strygersatsen: "hver Tone frem"
529	vl 1	node 5: marc. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
531	-	<i>Commoto</i> rettet til <i>Comodo</i> (ældre form: <i>Commodo</i>)
535	vl 1	node 2: A har overflødig bindebue til t. 536 node 1; udeladt
536	vl 1	node 4: A har overflødig bindebue til t. 537 node 1; udeladt
537	cor 1, vl 1	node 2: martellato tilføjet i analogi med tr 1 t. 430
	cor 3	node 2: ten. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
538	cor 3, vl 2	node 2: ten. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
539	str	<i>dim.</i> tilføjet i analogi med t. 430, hvor str har dim. samtidig med cor
540	cor ingl, cl, fag	<i>cresc.</i> flyttet fra t. 541 i analogi med t. 430
542, 543	cor 2	node 2: <i>fp</i> tilføjet i analogi med fag t. 435, 436
545	tr 1-2	noderne overstreget forsigtigt i A med lodret streg i rød farvestift, uidentific. hånd; ikke taget til følge
546	vcl, cb	node 3: marc. tilføjet iht. B
553	vl 1	node 3: overflødig bindebue til t. 554 node 1 udeladt
554	fl 1	node 2: \sharp tilføjet af afskriver i A ; udeladt
		node 3: \sharp tilføjet iht. B
	vl 1	node 4: A har overflødig bindebue til t. 555 node 1; udeladt
556	cor 1	node 1-2: <i>cresc./dim.kile</i> tilføjet i A med rød farvestift (i analogi med cl 1), uidentific. hånd; udeladt
	tr 3	gentaget <i>dim.</i> (efter sideskift i A og B) udeladt
563	vcl, cb	node 2: rettet fra ces til B i analogi med t. 455 (jfr. t. 438 og 545)
564	vl 2	node 1: \sharp rettet til \sharp iht. B
565	fl 1, cl 1, ob 1	<i>dim.</i> tilføjet i A af afskriver; udeladt
	fl 2, cor ingl., cl 2	<i>dim.</i> tilføjet iht. B
569	cor ingl	node 1: punktering tilføjet og efterfølgende pause ændret fra ζ til γ iht. B
569-574	cl 1	stemmen transponeret en oktav ned iht. B
570	vl 1, vl 2	node 4: \sharp rettet til \sharp iht. B
571-572	vla 2	node 1: h rettet til a iht. B
573	fl	node 6: ges^2 (B) rettet til g^2 i analogi med ob 1 og cl (rettet af afskriver i A)
580	-	<i>più con moto</i> rettet til <i>con più moto</i> i analogi med t. 472
	fl 2	node 1: overflødig \flat udeladt
	vcl	node 1: <i>fp</i> rettet til <i>sfp</i> iht. B
	timp	node 1: overflødig \sharp udeladt

581	timp	<i>cresc.</i> flyttet fra t. 580 i analogi med t. 473
586	cl	korte efterslag tilføjet i A af afskriver; udeladt
587-589	cor	marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
589	fag	node 2: ♯ rettet til ♯ i analogi med cl
602	-	"♩ = ca 100-108" tilføjet i A med blyant, uidentificeret hånd; udeladt
	-	komma mellem <i>moto</i> og <i>non</i> tilføjet af afskriver i A ; taget til følge
	vl 2	buer rettet iht. B
	vcl	<i>p</i> tilføjet iht. B
602-606	vcl	<i>cresc.</i> - og <i>dim.</i> kiler tilføjet iht. B
602-609	vl 1, vcl	buer: RL har i A med kuglepen ændret buen i vl 1 t. 602 fra node 1-4 til to buer node 1-2 + 3-4 samt overstreget buen i t. 603; konsekvensrettelser er redaktionelt gennemført i vl 1 t. 604-609 samt i vcl t. 602-609
605	vla	node 10: <i>fp</i> tilføjet af afskriver i A ; udeladt
	vla	node 12: ♯ rettet til ♭ iht. B
607	cor 1	node 1: ♯ rettet til ♭ iht. B
610	-	, <i>sempre più furioso!</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Vildere og vildere!"
	vl 1	node 1: overflødigt ♭ udeladt
	vl 2	fodnote tilføjet i overensst. med <i>ff</i> tilføjet af RL i A ved node 1 ledsaget af bemærkningen (med kuglepen): "Violin 2 har Motivet Side 68 PP" = t. 497 ff. (<i>pianissimo</i>)
611	vl 2	node 1-3: $f^3 - des^3 - b^2$ rettet til $des^3 - b^2 - ges^2$ iht. B
613	vcl, cb	<i>cresc.</i> kile tilføjet iht. B
615	cl	<i>f</i> mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
	vl 1	bue udeladt i analogi med t. 603
616, 617	fl	node 4: stacc. udeladt (B har stacc. i fl 1, t. 616, men der må være tale om en vildfaren prik; der er ingen stacc. t. 615, node 4)
	ob, cl	node 4: stacc. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
	timp	<i>cresc.</i> kile tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
617	fl, ob, cl	<i>sf</i> tilføjet iht. B
618	tr 1-2	takten er noteret som en 12/8-takt, men her omskrevet med trioler til 4/4
	vcl, cb	<i>tutta la forza</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjede anvisning med kuglepen i A : "al Kraft i Cello og Bas - Motivet Side 68" = t. 497 ff.
620	cl 2	node 8: f^1 rettet til b^1 iht. B
	cor 2-3	<i>fz</i> rettet til <i>sf</i> i analogi med cor 1-2
624	fl	stacc. udeladt (B har stacc. på node 1-3, men der må være tale om en afsmitning fra tr; der er ingen stacc. i t. 623)
	ob, cl	stacc. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
	cor	"Koralen" tilføjet af RL med kuglepen som fodnote i A
	tr 2-3	node 6: stacc. tilføjet af afskriver i A ; udeladt
	timp	<i>f</i> rettet til <i>ff</i> iht. B
	vl 1, vl 2	buer justeret iht. B
626	timp	<i>cresc.</i> kile tilføjet af udgiveren
627	vl 1, vl 2, vla	buer rettet iht. B
	vla	node 9: overflødigt ♭ udeladt
629	vl 1, vl 2, vla	node 2: gentaget <i>ff</i> udeladt
629-630	vcl, cb	marc. tilføjet i A med rød farvestift mellem systemerne, uidentific. hånd; udeladt
630	vl 1	node 8: ♭ mgl. i B (tilføjet af afskriver i A)
631	vl 1, vl 2, vla	buer uklare i B (måske node 1-6, 7-13); afskriverens læsning i A bibeholdt
632	ob 2	node 4: ♯ tilføjet iht. B
	vcl, cb	node 2: marc. tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
633	ob 2	node 1-2: $h^1 - c^2$ rettet til $a^1 - h^1$ iht. B

634	cor 3-4 fag timp	node 7-8: marc. mgl. i B (tilføjet af afskriver i A i analogi med cor 1-2) basnøgle tilføjet iht. B (i A og B skiftes her fra tenornøgle) <i>hard sticks</i> tilføjet i overensst. med "Holzschl." tilføjet af RL i C (paukestemme "no. 2")
636	timp	cresc.kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
637	tr 1	node 1-5: martellato tilføjet i A med rød farvestift i analogi med t. 417 (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
637-638	tr 1	cresc./dim.kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge (tr 2-3 kompletteret)
638	timp timp	node 1: ♭ tilføjet iht. B cresc.kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge
640-642	timp	node 1+2: ♭ tilføjet iht. B
642	timp	<i>furioso</i> tilføjet i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Paukerne skal rase"
	tutti tr 1, vla	" <u>Brat</u> afbrydelse" tilføjet som fodnote af RL med kuglepen i A cresc.kile tilføjet i A med rød farvestift (sandsynligvis RL); taget redaktionelt til følge (tr 2-3, vl 1, vl 2 kompletteret)
644	-	parentes tilføjet i A med blyant omkring ordet "Klokkerne", uidentific. hånd; udeladt
	fag	nøglefejl i A og B i fag 2 rettet i overensst. med fag 1 (i A også nøglefejl i fag 1-2 i t. 653, i B samme fejl i t. 651; ikke typografisk markeret i udgaven)
	timp	<i>soft sticks</i> tilføjet i overensst. med "Schwamschgl" tilføjet af RL i C (paukestemme "no. 2")
645	ob 2	node 2: B har ♭ for g ¹ ; ♭ udeladt (afskriveren har gjort det samme i A)
647	cor	<i>ff</i> tilføjet iht. B
648	fl 2 tr 3	node 2: overflødig ♭ udeladt node 3: B har ♯; rettet (som i A) til ♯. i analogi med tr 1 og 2
655/656	-	fermat tilføjet over taktstregen i overensst. med RLs tilføjelse med kuglepen i A : "Ophold"
656	-	<i>Con moto</i> rettet til <i>Più con moto</i> iht. B
656	- vla, vcl, cb	"♯ = ca 108" tilføjet i A med blyant, uidentific. hånd; udeladt node 4: <i>sf</i> overstreget i A med rød farvestift, uidentific. hånd; ikke taget til følge
661-663	cor 1	cresc.kile tilføjet i A med rød farvestift, uidentific. hånd; udeladt
664	fl	node 4: <i>sf</i> rettet til <i>fz</i> i analogi med vl 1-2 og t. 668
666, 668	fl 2	cresc.kile tilføjet iht. B
666-670	timp	node 1: ♭ tilføjet iht. B
667	cl 1	node 5-6: bindebue udeladt iht. B
668	fag 2	<i>più f</i> tilføjet iht. B
672	- timp	"♯ = 120" anført med blæk og blyant i A , uidentific. hånd; udeladt <i>fff</i> rettet til <i>ffz</i> iht. B
673	vl 1	fodnoten tilføjet i overensst. med RLs markering i A
676	timp	node 1: ♭ tilføjet iht. B
677	cl 2	node 1-2: B har ♯, ♯; rettet (som i A) til ♯, ♯. i analogi med øvrige blæsere
679, 681-689	timp	node 1: ♭ tilføjet iht. B
684	cor 1-2	node 1: b ¹ og b rettet til des ² og f ¹ iht. B
686	cor 1	node 1: ♭ tilføjet iht. B
689	timp	efterslagsnode tilføjet iht. B

Bendt Viinholt Nielsen, rev. 6.5.2002